



Llywodraeth Cymru

Crynodeb gweithredol

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant
(Cymru) 2014 – Ymgynghoriad ar y Rheoliadau
a'r cod ymarfer mewn perthynas â Rhan 6
(Plant sy'n Derbyn Gofal a Phlant sy'n cael eu
Lletya) y Ddeddf

Dyddiad cyhoeddi: **8 Mai 2015**

Camau i'w cymryd: Ymatebion erbyn **31 Gorffennaf 2015**

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn sail i fframwaith statudol newydd ar gyfer gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Mae Gweinidogion wedi egluro eu bod yn dymuno i elfennau craidd y fframwaith hwn fod yn eu lle ar gyfer mis Ebrill 2016, pan fydd y Ddeddf yn cael ei gweithredu.

Bydd y fframwaith yn cynnwys tair prif elfen, sef y Ddeddf ei hun, rheoliadau a wnaed o dan y Ddeddf, a chodau ymarfer/canllawiau statudol. Bydd y tair elfen hyn yn gweithio gyda'i gilydd i ffurfio'r fframwaith y bydd gwasanaethau cymdeithasol yn gweithredu ynddo o fis Ebrill 2016.

Y broses o wneud codau a rheoliadau o dan y Ddeddf

Mae'r rheoliadau, y codau a'r canllawiau statudol wedi cael eu datblygu drwy broses ymgynghori â rhanddeiliaid allweddol ac maent bellach yn cael eu cyflwyno i randdeiliaid ledled Cymru er mwyn cael eu cyfraniad.

Bydd yr ymgynghoriad ar y Rheoliadau a'u gosod yn cael ei wneud o dan y Ddeddf a'i gynnal mewn dwy gyfres yn bennaf. Roedd y gyfres gyntaf ar gael ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus 12 wythnos a ddechreuodd ym mis Tachwedd 2014. Disgwylir y bydd yr ymgynghoriad hwn ar yr ail gyfres yn cael ei gynnal rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2015. Y bwriad yw gosod yr ail gyfres hon o reoliadau gerbron y Cynulliad ym mis Tachwedd 2015, a fydd yn rhoi cymaint o amser â phosibl i'r sector iechyd a gofal cymdeithasol addasu i'r gofynion newydd cyn iddynt gael eu gweithredu ar 6 Ebrill 2016.

Yr hyn y mae'r ail gyfres o reoliadau a chodau ymarfer yn ei gwmpasu

Bydd yr ail gyfres yn creu system sy'n sicrhau canlyniadau i blant sy'n derbyn gofal a phlant sy'n cael eu lletya, yn ysgogi cydweithredu rhanbarthol ac yn gweithredu system o godi ffioedd, asesu ariannol a thalu am ofal. Bydd yn cynorthwyo darparu eiriolaeth, ac yn mynd i'r afael â'r materion a godwyd gan fethiant darparwr

Cwmpas y cod ymarfer a'r rheoliadau mewn perthynas â Rhan 6 o'r Ddeddf

I raddau helaeth mae Rhan 6 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) yn cymryd lle Rhan 3 o Ddeddf Plant 1989. Mae'n ymdrin yn benodol â phlant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol, pa un a ydynt yn y system ofal ffurfiol neu'n cael eu lletya'n wirfoddol gan yr awdurdod lleol. Mae

darpariaeth ar gyfer plant nad ydynt yn derbyn gofal, ond y mae ganddynt anghenion gofal a chymorth, yn cael ei chwmpasu gan Rannau 3 a 4 y Ddeddf, sy'n ymdrin ag asesu a diwallu anghenion pobl y mae angen gofal a chymorth arnynt, ac ymdrinnir â materion yn ymwneud â Chwynion, Cynrychioliadau ac Eiriolaeth o dan Ran 10 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru).

Mae Llywodraeth Cymru yn ymgynghori ar y cyfresi canlynol o reoliadau:

- Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015
- Rheoliadau y Rhai sy'n Gadael Gofal (Cymru) 2015
- Rheoliadau Ymweliadau â Phlant o dan Gadwad (Cymru) 2015
- Rheoliadau Plant (Llety Diogel) (Cymru) 2015

Mae'r rheoliadau hyn yn ystyried newidiadau i Ddeddf Plant 1989 a wnaed gan Ddeddf Plant a Phobl Ifanc 2008. Nid oedd Llywodraeth Cymru wedi ail-lunio rheoliadau nac ehangu'r gyfres o ganllawiau yn flaenorol, gan ragweld creu Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru).

Mae'r rheoliadau'n egluro'r dyletswyddau newydd ar awdurdodau lleol mewn perthynas â lleoliadau ôl-18 i'r rhai sy'n gadael gofal gyda'u cyn-ofalwyr maeth. Mae'r rheoliadau hefyd yn rhoi dyletswyddau ar awdurdodau lleol i ymweld â'r holl blant a ddedfrydwyd i'w cadw yn yr ystad ddiogel; yn benodol mae hyn yn cynnwys plant a phobl ifanc nad oedd yn hysbys i'r gwasanaethau cymdeithasol cyn eu dedfrydu. Maent hefyd yn gweithredu darpariaethau yn y Ddeddf Cymorth Cyfreithiol, Dedfrydu a Chosbi Troseddwyd sy'n gwneud yr holl blant sy'n cael eu remandio i'r ystad ddiogel yn blant 'sy'n derbyn gofal'.

Cod ymarfer

Bydd y cod ymarfer ar gyfer rhan 6 yn cymryd lle canllawiau o dan Gyfrolau 2 a 3 Deddf Plant 1989, canllawiau Deddf Plant (Ymadael â Gofal) 2000, y canllawiau Ymweliadau â Phlant o dan Gadwad a Chanllawiau Swyddogion Adolygu Annibynnol Cymru.

Mae'r cod ymarfer yn cynnwys wyth pennod, gan gwmpasu cynllunio gofal a chymorth, lleoliadau, cyswllt ac ymweliadau, adolygiadau, trefniadau ar gyfer gadael gofal, trefniadau byw ôl-18, llety diogel, a llety mewn mathau eraill o sefydliad.

Mae Pennod 1 yn ymdrin â chynllunio gofal a chymorth ac mae'n cwmpasu dyletswyddau awdurdodau lleol mewn perthynas â chynlluniau gofal a chymorth a chynllun gofal y llys gan gynnwys cynlluniau iechyd ac addysg i'r plant hynny sy'n derbyn gofal gan awdurdod lleol.

Mae Pennod 2 yn ymdrin â lleoliadau plant sy'n derbyn gofal, a sut maent i'w lletya a'u cynnal. Mae'n cwmpasu lleoliadau gyda rhiant neu berson sydd â

chyfrifoldeb rhiant (lle y mae hyn yn bosibl ac yn briodol); lleoliadau maeth, naill ei gyda pherthynas, ffrind neu berson arall sy'n gysylltiedig â'r plentyn, neu gydag un o ofalwyr maeth eraill yr awdurdod lleol; a lleoliad mewn cartrefi plant. Mae'n nodi'r ffactorau sy'n rhaid i awdurdod lleol eu hystyried wrth benderfynu pa leoliad sy'n diwallu anghenion plentyn orau, gan gynnwys yr angen i osgoi tarfu ar addysg y plentyn, yn enwedig os yw'r plentyn yng Nghyfnod Allweddol 4. Ceir canllawiau ar ba wybodaeth am y lleoliad sydd angen ei chofnodi yng nghynllun gofal a chymorth y plentyn, pwy sydd angen cael eu hysbysu am y lleoliad, a phryd a sut y dylid terfynu lleoliadau.

Mae'r bennod hefyd yn cynnwys canllawiau ar y trefniadau panel i'w gweithredu wrth ystyried lleoliad y tu allan i'r sir neu leoliad mewn rhan arall o'r DU.

Mae Pennod 3 yn rhoi canllawiau ar y gofyniad bod un o gynrychiolwyr yr awdurdod lleol yn ymweld â phlentyn sy'n derbyn gofal yn ystod lleoliad. Mae hyn yn cwmpasu diben ymweliadau o'r fath (h.y. y canlyniadau y dylent eu cyflawni ar gyfer y plentyn), amllder yr ymweliadau, a sut y dylent gael eu cynnal a'u cofnodi.

Mae'r bennod hefyd yn nodi pan fydd angen i awdurdod lleol ystyried penodi ymwelydd annibynnol ar gyfer plentyn sy'n derbyn gofal, a'r gweithdrefnau i'w dilyn pan fydd ymwelydd yn cael ei benodi.

Mae Pennod 4 yn ymdrin ag adolygiad o achosion, rôl a swyddogaeth swyddogion adolygu annibynnol.

Mae Pennod 5 y cod ymarfer yn nodi'r trefniadau ar gyfer plant a phobl sy'n gadael gofal, gan gynnwys y broses cynllunio llwybr sy'n dechrau pan fydd plentyn sy'n derbyn gofal ar fin cael ei ben-blwydd yn 16 oed, rôl cynghorwyr personol, a'r mathau amrywiol eraill o gymorth sy'n rhaid eu rhoi i'r rhai sy'n gadael gofal hyd at 25 oed. Mae'n esbonio'r categorïau amrywiol o'r rhai sy'n gadael gofal a ddiffinnir yn y Ddeddf, a lefel a mathau'r cymorth sydd ar gael i'r rhai sy'n gadael gofal ym mhob categori. Mae hyn yn cynnwys cymorth gyda phontio i oedolaeth a sgiliau byw'n annibynnol, help gyda dod o hyd i lety addas, a chymorth gydag addysg a hyfforddiant pellach neu uwch.

Mae Pennod 6 yn esbonio'r ddyletswydd newydd sydd gan awdurdodau lleol o dan y Ddeddf i hwyluso trefniadau byw ôl-18 i'r rhai 18 oed a hŷn sy'n gadael gofal sy'n dymuno parhau i fyw gyda'u cyn-ofalwyr maeth. Yng Nghymru, gelwir y rhain yn drefniadau 'Pan Fydda i'n Barod'. Mae'r bennod yn nodi nodau ac amcanion cynllun 'Pan Fydda i'n Barod' a'r canlyniadau dymunol i bobl ifanc a gofalwyr. Mae'n esbonio cymhwysra ar gyfer y cynllun, a natur a hyd trefniadau 'Pan Fydda i'n Barod'. Mae'n rhoi canllawiau i awdurdodau lleol ar ddatblygu eu cynlluniau lleol, a sut i baratoi ar gyfer trefniadau byw ôl-18 a'u rheoli.

Mae Pennod 7 yn nodi'r fframwaith ar gyfer lletya plant a phobl ifanc mewn cartrefi plant diogel, lle mae hyn yn angenrheidiol i gadw'r plentyn neu'r cyhoedd yn ddiogel, gan gynnwys y cyfnod hwyaf ar gyfer cadw'r plentyn heb awdurdod y llys.

Mae Pennod 8 yn ymdrin â phlant sy'n cael eu lletya mewn mathau eraill o sefydliad heblaw am gartrefi diogel i blant. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol asesu plant sy'n cael eu lletya gan awdurdodau iechyd neu awdurdodau addysg neu mewn cartrefi gofal neu ysbytai annibynnol ac i drefnu ymweliadau â'r plant hyn a gwasanaethau ar eu cyfer yn ôl yr angen.